

VOORWOORD 13

EERSTE HOOFDSTUK

Geworpenheid. De hemelhoven Meßkirch. Het plaatselijke schisma. Een sleutelrol. Klokkenluidertjes. Voor mijn unieke broer. Da-da-dasein. De ouders. Onder de hoede van de Kerk. Konstanz. De wereldlijken en de anderen. Op het gymnasium in Freiburg. Bijna een jezuïet.

15

TWEEDE HOOFDSTUK

Onder de antimodernisten. Abraham a Sancta Clara. De bovenaardse waarde van het leven. De hemelse logica. Heidegger ontdekt Brentano en Husserl. Het filosofische erfgoed van de 19e eeuw. De drooglegging van het Duitse idealisme. Filosofie van het als-of. Toevlucht tot de culturele waarden. Het gelden en

het geld.

32

DERDE HOOFDSTUK

Olijfbergstonden. Carrièreplanning. Disseratie. Bestaat het nietst? 'Het barst los'. Smeekbeden bij de hoogerwaarden. Voorbij de levensfilosofie. De inbreuk van het leven op de filosofie. Diltheys 'beleven' en Nietzsches 'zich uit-leven'. Bergsons grote stroom, Max Schelers bloeiende tuin.

61

VIERDE HOOFDSTUK

De oorlog breekt uit. De ideeën van 1914. Heideggers filosoferen in weerwil van de geschiedenis. Het vloeibaar maken van de scholastiek. Duns Scotus. Habilitatie. Krijgsdienst. De snelle carrière mislukt. De mannenbond. Huwelijk

79

VIJFDE HOOFDSTUK

De triomf van de fenomenologie. De open zintuigen. De wereld in het hoofd. Husserl en zijn parochie. De krankzinnige horlogemaker. Werk aan de fundamenten. De poëzie als het geheime verlangen van de filosofie. Proust als fenomenoloog. Husserl en Heidegger, vader en zoon. Elisabeth Blochmann. Heideggers lust om te leven en de 'waaninnige toestanden'.

98

ZESDE HOOFDSTUK

Revolutietijd. Max Weber tegen de kathedersprofeten. Inflatieheiligen. Heideggers katheders. Uit de vroege geschiedenis van de zijnsvraag. Beleven en ontleven. Het wereldt. Kaalslagfilosofie. Heideggers dadaïsme. De transparantie van het leven. Het duister van het geleefde ogenblik. Verwante geesten: Heidegger en de jonge Ernst Bloch.

119

ZEVENDE HOOFDSTUK

Afscheid van het katholicisme. Het 'factische leven' en de 'handopheffing tegen God'. Deconstructiewerken. De God van Karl Barth. Hoe je vallend de valwetten bestudeert. Het begin van de vriendschap met Karl Jaspers. Het Ontologiecollege van 192'. De prelude tot 'Sein und Zeit'.

140

ACHTSTE HOOFDSTUK

Benoeming in Marburg. Wapenbroederschap met Jaspers. De geesten van Marburg. Onder theologen. Hannah Arendt. De grote passie. Hannah's gevecht om zichtbaarheid. Heideggers zege in het verborgene. Het leven ligt

zuiver, eenvoudig en groots vóór de ziel'. Het ontstaan van 'Sein und Zeit'. Op
moeders sterfbed neergelegd.

NEGENDE HOOFDSTUK

'Sein und Zeit'. De proloog in de hemel. Welk zijn? Welke zin? Waar te beginnen? Het bestaan als algenkolonie: alles hangt samen. Het in-zijn. De angst. De zorg steekt de rivier over. Hoeveel eigenlijkheid verdraagt de mens? De alternatieven van Plessner en Gehlen. Heideggers moraal-filosofie. Het lot en de vrijheid. Collectiefbestaan: gemeenschap of samenleving?

186

TIENDE HOOFDSTUK

De stemming van de tijd: het wachten op het grote ogenblik. Carl Schmitt, Tillich en anderen. Tegenwoordigheid van geest. De vastbeslotenheid en het niets. Bevrijding van de schoolse dwang. Bezweering van het bestaan. De nachtmis van Beuron. Gebed en vermetelheid. Het kwade. Het grote debat van Davos: Heidegger en Cassirer op de Toverberg. De nacht en de dag.

217

ELFDE HOOFDSTUK

Een verkapt hoofdwerk: het metafysicacollege van 1929/30. Over de verveling. Het geheim en de schrik ervoor. Heideggers poging een natuurfilosofie te ontwerpen. Van steen tot bewustzijn. De geschiedenis van een opening.

239

TWAALFDE HOOFDSTUK

De balans aan het einde van de republiek. Plessner. Instortende 'overkoepelingen'. Vriend en vijand. Heideggers ambiguïteit: de enkeling of het volk? Het eerste aanbod voor een leerstoel in Berlijn. Karl Mannheim. De strijd om de kennissociologie. Reddingspoging van het liberalisme. Leven met de 'onbemiddelbaarheden'. Heidegger in Plato's grot. De idee van de 'machtiging'.
Hoe het zijnde zijnder wordt.

²54

DERTIENDE HOOFDSTUK

Winter 1931/32 in de hut: 'Bij een grofstuk hout hoort een grove wig.' De nationaal-socialistische revolutie. Collectieve uitbraak uit de grot. Het zijn is aangekomen. Het verlangen naar een apolitieke politiek. Het bondgenootschap tussen gepeupel en elite. Hitlers 'prachtige handen'. Heidegger schakelt zichzelf in. Tot rector gekozen. Rectoraatsrede. Exploderende oudheden. De priester zonder boodschap.

282

VEERTIENDE HOOFDSTUK

De rectoraatsrede en de uitwerking ervan. De hervorming van de universiteit. Heidegger een antisemiet? Heideggers revolutionaire activiteiten. Overeenkomsten met de beweging van '68. Het volk dienen. Het wetenschapskamp.

309

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

De afstemming van de filosofie op de politiek. De mens in het enkelvoud en in het meervoud. Het verdwijnen van de verscheidenheid. Geen ontologie van de

differentie. Het tweede aanbod voor een leerstoel in Berlijn. Heideggers strijd om de zuiverheid van de beweging. De revolutionair als verrader.

328

ZESTIENDE HOOFDSTUK

Waar zijn we als we denken? Todtnauberg in Berlijn: het plan voor een docentenacademie. Afscheid van zijn politieke activiteiten. 'Ik geef college over logica...' Heidegger kiest zijn helden: van Hitler naar Hölderlin. De 'wereldverduistering' en het reëel bestaande nationaal-socialisme.

343

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK

De tijd van het wereldbeeld en de totale mobilisering. Heidegger op de terugtocht. Over het in-het-werk-stellen van de waarheid. Het plechtig pragmatisme. Grondleggers van de staat, kunstenaars, filosofen. Kritiek op het machtsdenken. Nietzsche en Heidegger: wie overwint wie? Over het bouwen van vloten op open zee.

361

ACHTTIENDE HOOFDSTUK

Heideggers filosofische dagboek: 'Beiträge zur Philosophie'. Heideggers filosofische rozenkrans. Het grote draaiorgel. Kleine hemelvaarten. Het breedspreekige zwijgen.

380

NEGENTIENDE HOOFDSTUK

Heidegger in de gaten gehouden. Het filosofiecongres in Parijs in 1937. Heidegger mokt. Ideeën voor een Duits-Franse toenadering. Heidegger en de oorlog. 'De planeet staat in brand'. Het denken en het Duitse.

392

TWINTIGSTE HOOFDSTUK

Heidegger bij de landstorm. Freiburg verwoest. Panische idylle: kasteel Wildenstein. Heidegger voor de zuiveringscommissie. Het rapport van Jaspers: 'onvrij, dictatoriaal, non-communicatief. Doceerverbod. Frankrijk ontdekt Heidegger. Kojève, Sartre en het niets. Heidegger leest Sartre. Gelegenheid om elkaar te ontmoeten voorbij laten gaan. Bezoek bij de aartsbisschop. Instorting en genezing in het Winterwald.

409

EENENTWINTIGSTE HOOFDSTUK

Wat doen we als we denken? Antwoord aan Sartre. 'Brief über den Humanismus' Renaissance van het humanisme. Hoge tonen. Bevindelijkheden in het naoorlogse Duitsland. Van de plaatsbekleder van het niets tot de hoeder van het zijn. Heideggers zelfinterpretatie: de ommekeer. Geen beeltenis maken, niet van de mens, niet van God.

433

TWEEËNTWINTIGSTE HOOFDSTUK

Martin Heidegger, Hannah Arendt en Karl Jaspers na de oorlog. Het verhaal van een persoonlijke en filosofische relatie.

454

DRIEËNTWINTIGSTE HOOFDSTUK

De andere openbaarheid. Heideggers kritiek van de techniek: gestel en gelatenheid. Op de plek van de dromen: Heidegger in Griekenland. De dromen

van een plaats: de studiebijeenkomsten in Le Thor, Provence. Medard Boss. De studiebijeenkomsten in Zollikon: bestaansanalyse als therapie. De eindexamendroom.

477

VIERENTWINTIGSTE HOOFDSTUK

Cassandra-voorspellingen. Adorno en Heidegger. Amorbach en veldweg. Van het jargon van de eigenlijkheid naar het eigenlijke jargon van de jaren zestig. Over het spreken en zwijgen over Auschwitz. Het Spiegel-interview. Paul Celan in Freiburg en Todtnauberg.

498

VIJFENTWINTIGSTE HOOFDSTUK

Levensavond. Nog één keer Hannah. Heidegger en Franz Beckenbauer. Het loof, de lasten, zwanezangen. Wat niet zal worden vergeten. De zin van de zijnsvraag en het zijn: twee Zen-verhaken. De brug. De tattooëage. De oehoe. De dood. Terug onder de hemel van Meßkirch.

520

AFKORTINGEN

529

NOTEN

531

BEKNOPTE BIOGRAFIE

549

GECITEERDE WERKEN VAN MARTIN HEIDEGGER

553

NOTEN VAN DE VERTALER

555

ZAAKREGISTER

557

NAMENREGISTER

561

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

567

AANVULLENDE LITERATUUR

573